

آینه دیروز

تحت

- مداخله رئیس‌جمهور در مناقشه صفار هرندی و شمعدری
- محسن رضایی: توزیع بنزین آزاد ضروری است
- شکویه خانواده دانشجویان به کمیسیون اصل نود
- وزیر اطلاعات: اعترافات تاجبخش و هاله اسفندیاری بار حقوقی ندارد
- دیده‌بان حقوق بشر خواستار آزادی پنج دیپلمات ایرانی شد
- تنش‌ها در روابط مسکو و لندن؛ چهار دیپلمات روسی از انگلیس اخراج شدند
- تعطیلی همه مراکز هسته‌ای کره شمالی
- نشت رادیواکتیو از بزرگ‌ترین نیروگاه هسته‌ای ژاپن
- دومین گفت‌وگو تا ۱۰ روز دیگر؛ آمریکا درخواست مذاکره با ایران را ارائه کرد

ایران

- به دعوت رسمی بشار اسد، احمدی‌نژاد امروز به سوریه سفر می‌کند
- دور دوم گفت‌وگوهای ایران و آمریکا به‌زودی در عراق برگزار می‌شود
- معاون حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور: تشکیل کمیته تعامل دولت و مجلس اقدامی سیاسی نیست
- فرمانده کل سپاه: نیروی زمینی سپاه با اضافه‌شدن گردان‌های عاشورای بسیج تقویت می‌شود
- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد:افزایش بودجه؛ وعده رئیس‌جمهور به اهالی فرهنگ
- مجلس انگلیس خواستار کمک ایران برای حل مشکل افغانستان شد

گیتان

- با حکم احمدی‌نژاد، برقعی معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور شد
- چمران با تأکید بر وحدت و خدمت‌رسانی؛ گروه ۱۱نفره، اصولگرایان را به ائتلاف می‌رساند
- آیت‌الله مکارم‌شیرازی: سهمیه‌بندی بنزین کار درستی است که در شروع شد
- آیت‌الله شاهرودی: حقوق برخی قضات از وزرا بیشتر است
- تأکید وزیر دادگستری بر ایجاد امنیت پایدار در شرق کشور
- احمدی‌نژاد: نظام آموزشی پرهزینه باید تغییر کند
- توافقی اولیه جهت برای فروش و اجاره هواپیما به ایران

اقتاب

- احمدی‌نژاد: بسیج تا نابودی همه فسادها، خودخواهی‌ها و سوءاستفاده‌ها خواهد ایستاد
- همکاری ترکیه با یک شرکت اروپایی در پارس جنوبی
- دستگیری عضو ارشد القاعده در عراق
- وزیر فرهنگ و ارشاد: در مورد مطبوعات عبارت کودتای خزنده را به کار نبردم
- وزیر اطلاعات: قوه قضائیه اعلام کرده مطالب منتشره تاجبخش و اسفندیاری بار حقوقی ندارد
- آیت‌الله مکارم‌شیرازی: در هنگام صحبت با مسئولان رده بالا باید طلبکارانه برخورد کرد
- مذاکره ایران و آذربایجان در باکو درباره دریای خزر
- خالد مشعل: دولت اضطراری فلسطین نامشروع است

اطلاعات

- تسهیلات جدید دولت برای کارمندان متقاضی انتقال از کلان‌شهرها؛ دولت به کارگران نیز زمین رایگان و وام ساخت مسکن واگذار می‌کند
- احمدی‌نژاد: اندیشه بسیجی تا محو همه نظام سلطه زنده است و تا نابودی همه فساد و سوءاستفاده‌ها خواهد ایستاد
- اعترافات هاله اسفندیاری، کیان تاجبخش و رامین جهانپلگو در برنامه «به اسم دموکراسی»
- ترکیه شمال عراق را گلوله‌باران کرد
- رئیس‌جمهور: ایران برای توسعه آمادگی همکاری با لائوس است
- البرادعی گام‌های ایران برای حل مسئله هسته‌ای را ستود

سیاست

مدافعان پنهان کاری، شریک جرم باندهای فساد

دولت روحانی پیشگام در افزایش ضریب شفافیت نظام

مریم محمدپور

مدل‌های‌مدیریتی	مدل تصمیم‌گیری	روش مقایله یا فساد
مدل مدیریتی‌بسته	پیشت در‌های بسته	شعاری – پوپولیستی
مدل مدیریتی باز	پیشینه‌سازی سطح شفافیت	ساختاری – دموکراتیک

۱۳۸۷ مجلس تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۳۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با الحاق یک تبصره، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد. براساس این قانون، نه فقط پیگیری افکار عمومی درباره تخلفات موجود در دستگاه‌های مختلف جرم نیست؛ بلکه به صراحت آمده است که «هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد؛ مگر آنکه قانون منع کرده باشد». به‌این ترتیب، در ساختار سیاسی کشورمان، اصل بر آزادی انتشار اطلاعات و اطلاع عمومی از تصمیم‌گیری‌هاست؛ مگر آنکه قانون آن را منع کرده باشد. جالب اینجاست که این قانون بر این نکته تصریح کرده که «هریک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی است، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست‌کم به‌طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و ترازنامه (بیان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و در حد امکان در یک کتاب راهنما منتشر کند و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد». به‌این‌ترتیب براساس قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، هر شهروند ایرانی می‌تواند از دستگاه‌های دولتی و یا نهادهای حاکمیتی بخواهد که توضیح دهند چه خدمتی را در راستای منافع عمومی ارائه کرده و بودجه‌های عظیم خود را در چه حوزه‌هایی هزینه کرده و چه نتایجی گرفته‌اند.

چه کسانی از آزادی اطلاعات می‌راسند؟

دولت حسن روحانی تأکیدی ویژه بر اجرای این «سیاست‌گذاری شفافیت»، یکی از مهم‌ترین اجزای تصمیم‌گیری در یک نظام سیاسی به شمار می‌رود که نقش مهمی در افزایش اعتماد عمومی به نظام و مبارزه با فساد دارد. یکی از مصادیق عزم دولت یازدهم بر افزایش شفافیت، موضوع فیش‌های نجومی برخی مدیران است که روحانی برخلاف برخی دیگر از دولتمردان سابق، با امنیتی‌کردن فضا، مانع از انتشار اطلاعات در این رابطه نشد؛ بلکه خود همراه با موج مطالبات عمومی، در بیانیه‌ای بر ضرورت شفافیت بیشتر در نظام پرداخت و اصلاح رویه‌های ناسالم موجود تأکید کرد. افزون بر شخص رئیس‌جمهوری، چهره‌های نزدیک به وی نیز بر ضرورت افزایش سطح شفافیت در مکانیسم‌های اجرائی تأکید کرده و به‌عنوان مثال حسام‌الدین آشنا، مشاور حسن روحانی، در اظهارنظری درباره موضوع دریافتی بالای برخی مدیران دولتی، از رئیس‌جمهوری خواست تا براساس اصل ۱۲۷ قانون اساسی، کمیته شفافیت را تشکیل دهد.

شفافیت، پادزهری در برابر فساد

بی‌تردید افزایش شفافیت در نظام تصمیم‌گیری سیاسی، یکی از مهم‌ترین عوامل مبارزه با فساد به شمار می‌آید. براساس تعریف آکادمیک از مفهوم فساد، فرمولی که برای مفاسد، اعم از سیاسی یا اقتصادی به کار می‌رود، عبارت است از:

C=M+D-A
Corruption (C) equals Monopoly Power (M) plus Discretionary Power (D) minus Accountability (A)

این به معنای برابری فساد با انحصار قدرت، بعلاوه آزادی عمل در تصمیم‌گیری آمرانه، منهای پاسخ‌گویی شفاف صاحبان قدرت است. ازاین‌منظر، هرچه شفافیت یک سیستم پایین‌تر باشد، زمینه برای فساد، بیشتر خواهد بود و برخلاف آن، هرچه یک دولت برای افزایش سطح شفافیت و پاسخ‌گویی تلاش کند، قدرت بیشتری در کنترل فساد خواهد داشت. در همین راستا دولت حسن روحانی افزون بر دفاع از نظام شفاف رسانه‌ای و آزادی رسانه‌ها که سهم درخورتوجهی در شفافیت دارد، یکی از پیشگامان عمل به قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات است. قانونی که مشتمل بر ۲۳ ماده و هفت تبصره، در جلسه علنی ششم بهمن‌ماه

آینه

عباسعلی کدخدایی، عضو‌حقوق دان شورای نگهبان؛

شفافیت لازم در انتخابات ما وجود ندارد

مجموعه‌ای از شرایط کیفی را در نظر گرفته، اما هیچ‌گاه برای سنجش این شرایط کیفی یک معیار نداده است؛ شورای نگهبان ناچار است به تشخیص خودش عمل کند که بارها مورد اعتراض هم قرار گرفته. وقتی در یک انتخاباتی ۱۲هزار نفر ثبت‌نام می‌کنند، طبیعی است میزان دقت هم پایین بیاید و نتوان به‌خوبی این شرایط را بررسی کرد».

فساد بر مبنای اقتصاد کلان، پیگیری فرایندهای اقتصادی و بررسی اسناد مالی» سنجیدنی است.

باین‌همه روشن است که افزایش شفافیت و پاسخ‌گویی، بهترین روش برای کاهش فساد و مقابله با متخلفان به شمار می‌رود و طبیعی است آت‌هایی با اقدامات دولت در زمینه مبارزه با فساد مقابله می‌کنند که حامی کاهش سطح شفافیت در نظام سیاسی بوده و از این طریق سعی دارند با نقض قانون آزادی دسترسی به اطلاعات، از طریق دفاع از سانسور یا زیرپا گذاشتن حریم خصوصی افراد، بر موجی اجتماعی- سیاسی علیه دولت سوار شوند.

تقویت جبهه مبارزه با فساد با دفاع از جامعه مدنی

با وجود همه تبلیغات منفی علیه دولت حسن روحانی که معمولاً از سوی افراد و گروه‌هایی پیگیری می‌شود که سابقه چندان روشنی در دفاع از آزادی اطلاعات و مبارزه با سانسور ندارند، افکار عمومی به خوبی این واقعیت را درک می‌کند که مبارزه با فساد، نه نیاز به شعار و هیاهو و انتشار اطلاعات خصوصی افراد دارد و نه نیازمند اقدامات نمایشی و در جیب نگه‌داشتن اسامی متخلفان است. مبارزه با فساد، بی‌تردید نیازمند اصلاح سیستم اجرائی کشور است که این جراحی بزرگ، تنها با همراهی و همدلی دولت و ملت شدنی است. حالا که دولت حسن روحانی کوشش می‌کند با تکیه بر انقلاب در قوانین و استفاده از ظرفیت‌های قانونی برای افزایش شفافیت، به مدل تصمیم‌گیری سیاسی - اقتصادی، «پشت درهای بسته» پایان دهد، افکار عمومی نیز می‌بایست با حمایت از دولت، از افزایش شفافیت در سیستم حکمرانی دفاع کرده و مانع از آن شوند تا افرادی که منافع خود را در پنهان کاری به بهانه‌های مختلف می‌بینند، مدعی مبارزه با مفاسدی شوند که خود گاهی متهم به دست داشتن در آن مفاسد هستند. اصلاح شیوه‌های سیاست‌گذاری شفافیت در ایران از طریق عمل همه نهادهای حاکمیتی به قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، دفاع از آزادی مطبوعات به‌عنوان دیده‌بان جامعه مدنی در مبارزه با فساد، اصلاح رویه‌های ناصواب مدیریتی و تقویت جامعه مدنی به‌عنوان رکن مطالبه‌گر جامعه ایرانی برای مقابله با فساد، همه و همه ازجمله مطالباتی است که افکار عمومی می‌بایست با تکیه بر فضای به وجود آمده در پس موضوع فیش‌های حقوقی آن را دنبال کند و البته مطمئن باشد که دولت روحانی، می‌تواند پیشگام در تحقق این مبارزه و مقابله غریبوپولیسی با فساد از طریق افزایش ضریب شفافیت باشد.

آینه

او در بحث عدم احراز صلاحیت هم گفت: «یک وقتی شما مراجعه می‌کنید؛ من نمی‌دانم شما مدرک دارید یا ندارید، هیچ قرینه‌ای هم وجود ندارد. تا زمانی که شما مدرکی نیاورده‌اید من اجازه ندارم شما را جذب کنم. ممکن است شما واقعاً مدرک داشته باشید و نیاورده باشید، ممکن است شما مدرک نداشته باشید برای من روشن نیست که وضعیت شما چیست؟ این می‌شود «عدم احراز». مفهومش این است که بنده وضعیتی را که شما مدعی هستید، نمی‌دانم چیست و هیچ سند و مدرک و قرینه‌ای هم وجود ندارد، یعنی من نمی‌دانم شما تحصیل‌کرده متالوژی هستید یا نه؛ یعنی نه جنبه مثبتش را می‌دانم و نه جنبه منفی‌اش را می‌گویم. برای من روشن نیست شما می‌فرمایید کارشناس متالوژی هستید از دانشگاه مثلاً تهران؛ این برای من روشن نیست، به شما اتهام هم نمی‌زنم که شما مدرک ندارید و خلاف می‌گویید. می‌گویم من نمی‌دانم، وقتی نمی‌دانم نمی‌توانم صلاحیت شما را احراز کنم و این یعنی عدم احراز». کدخدایی افزود:

«بسیاری از این پرونده‌ها را داریم که یک فرم وزارت کشور روی آن است و مشخصاتی نوشته‌است و تمام، نه مدرک تحصیلی دارد نه سایر مدارک، من این را چه بکنم؟ اصلاً نمی‌دانم کیست، نه تلفن و نه آدرسی دارد، مجبور هستیم بگوییم «عدم احراز»، نمی‌توانیم بگوییم ردصلاحیت. می‌گوییم عدم احراز تا زمانی که وضعیتش روشن شود».

ادامه از صفحهٔ ۳

مر تضوی دوباره در دادگاه

در حدی بوده که باید هیأت‌امنا متشکل از چندین وزیر اجازه می‌دادند؛ درحالی‌که قرارداد به‌تثابی و بدون حضور مدیر مالی و افراد مؤثر امضا شده که جنبه تئانی دارد. در کیفرخواست این موضوع، اهمال در انجام وظیفه مدنظر گرفته شده بود که متناسب با جرم نبود، به‌همین‌دلیل به دادسرا برگشت تا اصلاح شود». صادرکننده کیفرخواست درحالی اتهام «مرتضوی را اهماال دانسته که قاضی صلواتی، رئیس شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب اسلامی، برای طرف دیگر این ماجرا، یعنی بابک زنجانی و به دنبال شکایت بانک مسکن و سازمان تأمین اجتماعی، در حکمی، اتهام کلاهبرداری صادر کرده و بابت آن رای صادر کرده است.

آینه

شمرود

رسیدگی مدنی؛ ویژگی جامعه مدنی

● **عباس عبدی:** مسئله‌ای که برای آقای کیارستمی رخ داد، صرفاً یک مسئله مربوط به یک شخص است (مستقل از اینکه جزئیات آن چه باشد) و هیچ ربطی به حرفه هنری آن مرحوم ندارد که مجموعه‌ای با عنوان هنرمند یا سینماگر خود را در صفوف یک صف و در مقابل یک صنف دیگر که پزشکان هستند قرار دهند. برای حل مسئله باید آن را مشکل میان دو شخص (بیمار و پزشک) دانست. البته ما تقابل‌های صنفی هم داریم، ولی در این مورد خاص بسیاری از پزشکان نیز می‌توانند در کنار خانواده آن مرحوم قرار گیرند، در حالی که پزشک هستند، چون مسئله در کلیت خود صنفی و حرفه‌ای نیست. تقابل این دو صنف یا دو قشر بسیار مهم، به ضرر هر دو و در این مورد خاص بیشتر به ضرر هنرمندان است. انگشت‌گذاشتن بر برخی ویژگی‌های صنفی مثل اخذ دستمزد بالا، برای محکوم‌کردن یک صنف خطرناک است، چون از این نوع ویژگی‌ها را می‌توان برای هر صنفی برشمرد. الان بهترین فرصت است که افراد صاحب نفوذ و کلام هر دو صنف وارد میدان شوند و اجازه ندهند این نوع تقابل‌های انحرافی صورت گیرد. بنده به‌دلیل ارتباطاتم اطلاع دارم افراد بسیاری از هر دو صنف از وضع پیش‌آمده ناخرسند هستند ولی فضای موجود با ملاحظات دیگر مانع از حضور عمومی آنان در این ماجرا می‌شود. مسئله دعوای دو صنف نیست، مسئله عدالت و تحقق آن در یک مورد خاص است. رسیدگی مسئله‌فانه و بی‌طرفانه و ضمناً سریع و شفاف و ملزوم‌بودن به نتایج آن نشان خواهد داد که تا چه حد توسعه‌یافته و مدنی هستیم، اگر قرار باشد از میان اقشار گوناگون جامعه پنج قشر بالا و توسعه‌یافته را نام ببریم، قطعاً پزشکان و هنرمندان در میان آنها هستند. ولی اگر قرار باشد به‌دلیل یک رخداد، رابطه آنان تا این حد شکرآب شود و به‌جای یک رسیدگی مدنی، لعن و نفرین و اتهام‌زنی کلی علیه قشر مقابل رواج یابد، در این‌صورت از دیگران چه انتظاری وجود دارد؟ این اتفاق را می‌توان به فرصتی تبدیل کرد که سطح اعتماد میان جامعه پزشکی و مردم را ارتقا داد، مشروط بر اینکه مدنی و توسعه‌یافته رفتار کنیم و اگر غیرمدنی رفتار کنیم این اتفاق تبدیل به تهدیدی جدید برای تخریب روابط میان اقشار اجتماعی خواهد شد.

تحت

شبه‌مویرگی احمدی‌نژاد

در میان فعالان سیاسی برخی امید و آرزوی بازگشتش را در سر می‌پروراند و مانند روح‌الله حسینیان معتقدند او اگر برگردد رئیس‌جمهور می‌شود. برخی نیز امید و آرزوی بازگشتش را دارند تا دوباره دوران سخت‌کشور آغاز نشود. تحرکات ماه‌های اخیر او دلیل خوبی برای سنگینی کفه ترازو به سمت بازگشت او است اما این تمام واقعیت نیست. شبکه مویرگی او در سراسر کشور، سخنرانی‌های گاه و بیگاهش، پاسخ‌های دیوپهلو به سؤالات صریح رسانه‌ها و حضور دایمی هوادارانش در عرصه عمومی با تمرکز بر فضای مجازی همه و همه نشان می‌دهد او استراتژی‌ای را انتخاب کرده که بر مبنای آن تا لحظه آخر همه را در خوف و رجا نگه دارد. نسخه‌ای کاریکاتورگونه از کاری که هاشمی‌رفسنجانی در سال ۹۲ انجام داد. با این تفاوت که هاشمی تا لحظه آخر تصمیمیش را نگرفته بود و او از همین حالا می‌داند خرداد ۹۶ چه خواهد کرد. او نمی‌خواهد از کانون توجه دور باشد. بودن در مرکز توجهات امری است که حتی در سال‌هایی که سکان اجرایی کشور به دستش بود هم از او جدا نشد.

گیتان

چه کنیم تا آمریکا و عربستان سر جای خود بنشینند؟

سعدالله زارعی: توانایی ما برای اعمال فشار بر آمریکا و عوامل منطقه‌ای آن بسیار زیاد است. ما البته نیاز داریم تا اندکی استراتژی خود را اصلاح کنیم. یک سؤال این است که در شرایط تصعید بحران علیه ایران، چرا باید خلیج فارس، اقیانوس هند، دریای سرخ برای آمریکا و عربستان ما باشد؟ آمریکایی‌ها براساس چه منطقی نزدیک به ۲۰ هزار نظامی در حدفاصل بحرین تا دانه‌ه هرمز دارند؟ چرا بیش از ۱۷ پایگاه نظامی آمریکا باید در اطراف ما وجود داشته باشد؟ الان عربستان با صادرات نزدیک به ۱۰ میلیون بشکه نفت در روز که حدود دو میلیون آن از تنگه هرمز می‌گذرد، به حقوق و منافع ایران، عراق و... تجاوز کرده و چندین سال است به ما ضربه می‌زند. چرا ما نباید در جهت متوقف‌کردن این اقدام خسارت‌بار وارد عمل شویم؟ نزدیک به ۹۰ درصد از ساکنان اصلی بحرین، «ایرانی‌تبار» هستند، چرا ما از ایرانی‌تبارهای بحرینی دفاع جدی و عملی نمی‌کنیم مگر نه این است که بارها اروپایی‌ها کشوری که درصد بسیار کمتر اروپایی داشته‌است را مورد حمله قرار داده‌اند و مگر با همین استدلال تریه به‌عنوان عضو ناتو در سال ۱۳۵۳ به قبرس حمله نکرد؟ اگر دشمن در حال تصعید بحران علیه ماست ما نمی‌توانیم از این تصعید بگریزم و آن را نادیده بگیریم یا در انتظار روزی که به طور طبیعی فروکش کند بنشینیم و کاری انجام ندهیم.